

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Examen Confessariorum Repetitum

Schoonaerts, Gregor

Coloniæ Agrippinæ

VD18 14542323-001

§. Unicus. Quomodo peccet detractor, & quomodo reparandus honor
læsus?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41226

cedat foro, & habeat bona, quibus creditoribus solvat, in foro poli à restitutione non excusatur: ut nec ille, qui postquam foro cessit, postea ad meliorem fortunam venit.

CAPUT V.

De Injuria, & Restitutione ob Nocumentum in fama, honore, & bonis temporalibus.

Fama est, plurimum estimatio de alicujus vita & moribus.

Honor est, Testificatio nostræ existimationis de excellentia alterius facta per externam exhibitionem reverentia, vel submissionis.

Detractio est, Occulta, & injusta ablatio fame alterius: Contumelia autem est, injusta, & aperta, & quasi in faciem ablatio fame aliene; hæc est peccatum detractioe gravius, utrumque tamen ex suo genere est mortale.

§. 1. *Quomodo peccet detractor, & Quomodo reparandus honor laesus?*

Variis modis potest fieri detractio, quos comprehendit hoc Distichon:

*Imponens, augens, manifestans, in mala vertens;
Qui negat, aut minuit, reticet, laudatve remisit.*

Patet ex octo his modis, quatuor priores esse directos, posteriores quatuor indirectos. Quare detractio directè fit imponendo falsum, amplificando verum, detegendo occultum, & sinistrè interpretando benefactum.

In-

Indirectè autem fit negando laudabile factum, vel dotes alterius, illud, vel illas extenuando, tacendo in talibus circumstantiis, ut silentium habeatur pro vituperio: denique frigidè, languidèque laudando.

P. 1. An sit licitum sinè justa causa viro prudenti & taciturno revelare crimen occultum alicujus tertii?

R. Neg. Tunc enim sumus causa, cur ille vir prudens desinat habere bonam æstimationem de altero, qui ob illam rationem grave patitur dispendium, cùm crimen supponatur esse notabile.

2. An peccet, qui revelat crimen præteritum illius, qui olim fuit diffamatus, sed sese emendavit alibi?

R. Aff. Et quidem mortaliter, cùm in eo loco, in quo se emendavit, jus ad famam non amiserit.

3. An peccet, qui in uno genere peccati infamem, diffamet in alio?

R. Aff. Nisi unum cum altero connectatur, quia infamis ratione unius criminis, non excidit jure ad famam respectu aliorum, quæ sunt occulta.

4. Quo peccato peccant, qui facilè aures præbent detractori?

R. Si per hoc dent occasionem detractori, V. G. instigando ad inchoandam, vel continuandam detractionem, peccant contra justitiam: eodem modo etiam peccat, qui sciens, detracturum interrogat. Hic modus sexui femi-

neo

neo admodum familiaris est, cui detrahendi modo prudens invigilet Confessarius.

5. An sit detractio revelare crimina occulta defunctorum?

R. Aff. Quia adhuc possident famam, possidentque jus ad eam.

6. An sit contra justitiam divulgare crimen alicujus, quod prævitemus paulò post futurum publicum ipso jure per sententiam judicis?

R. Non videtur peccatum grave, seclusis damnis extrinsecis, quæ fortè possent inde oriri: quia fama justè, & brevè auferenda non est magnæ æstimationis, ideoque non infertur grave nocumentum.

7. An liceat alicui familiari exponere injuriam, quam occultè passus est ab alio?

R. Non posse sinè causa, quia jus ad famam non amittitur per crimen occultum. Ex causa tamen licet, V. G. petendi consilii, vel auxiliî gratiâ, tum ad repellendam similem injuriam, si adhuc fortè metuatur, tum ad avertenda damna sequentia. Imò valde probabile est, id etiam fieri posse ad captandum solatium dolorisve lenimentum, præsertim quando injuria multum affligit, aut ex dolore metuitur grave incommodum &c. Quia injuriosus non potest hoc rationabiliter ægrè ferre: si tamen possit obtineri solatium narrando factum, & reticendo personam, non poterit absque injustitia nominari.

8. An sit peccatum crimen occultum alterius

re-

referre, nihil asserendo, sed merè dicendo, hoc de tali audivi.

R. Esse peccatum mortale contra justitiam, si prævideas gravem suspicionem inde secururam, putà quia nominas authorem, ex quo audivisti, & is fide dignus est, vel quia simul addis causam, propter quam crimen dicitur ab illo perpetratum, & causa nata est ingerere suspicionem. Saltem hoc observa in praxi, quòd res sit valde periculosa, quia plerumque evenit, ut ex hujusmodi narrationibus minuatur bona existimatio alterius, vel quia generatur suspicio, vel quia ad minus dubitatur de crimine.

9. An detractio materialis, quæ fit merè ex loquacitate, sit peccatum?

R. Aff. Si adsit sufficiens advertentia, quia licet talis detractio non expressè sit volita, est eadem volita implicite, & interpretative.

10. An liceat referre crimen occultum reticendo personam?

R. Aff. Si non sit periculum, nè persona innotescat, aliàs non licet.

11. An revelare crimen grave, semper sit peccatum mortale?

R. Neg. Quia contingit subindè, quòd infamatus non adeò ægrè ferat, imò potius gloriatur: ut si dicam, generosum militem inivisse duellum. Similiter potest contingere, quòd diffamatio de venialibus sit peccatum mortale, quamvis ordinariè non sit nisi veniale, ut si dicam, vi-

rum

rum gravem, & honoratum mentiri promiscuè, etiam leviter, sed artificiosè.

12. Quomodo honor proximi per ignorantiam læsus reparatur?

R. Per agnitionem propriæ ignorantia, & honoris exhibitionem.

13. Quomodo honor læsus per malitiam?

R. Per submissam venia petitionem, & restitutionem omnium damnorum realium secutorum.

14. Quem modum restituendi famam suggeret Confessarius ei, qui alteri detraxit per narrationem defectus veri, sed occulti?

R. Modus in multis casibus obvius est hic: Detractor quibusdam utatur verbis amphibologicis, V. G. *Aliàs quid mali tibi de isto homine retuli, scias, quod sæpè de proximo garriendo erramus: rem benè examinavi, & deprehendi, me imprudenter dixisse.*

CASUS VIII.

Petrus publicè est bonæ famæ, privatim scitur esse sepulchrum dealbatum, malæ vitæ &c. Queritur, an publicè possit diffamari?

R. Neg. Seclusis nocumentis, quæ indè oriri possent. Ratio est, quia per peccatum occultum non perdidit jus ad famam publicam; & licèt fama ejus occulta falsa sit, est tamen publicè vera, quia supponitur publicè haberi vir probus. Nemo ergò habet jus publicum ad famam publicè falsam, nec jus privatim ad famam privatim falsam, V. G. respectu mei, dum crimen infame in flagranti vidi. Cum hoc tamen consistit, quòd

N

fama

privatim falsa sit publicè vera, cui proinde per diffamationem fit injuria.

C A S U S IX.

Joannes occidit de nocte Petrum, nemine, vel vix ullo presente; capitur vel ex presumptione, vel ex alio instinctu; interrogatur, trepidat, & confitetur, vel negat, & in tortura positus, crimen aperit. Judicatur per sententiam, & vel supplicio afficitur, vel effringens carcerem, evadit judicis manus: Queritur, an Joannem in hac civitate infamem, possim infamare in alia?

Prænotandum pro hujus, & similium casuum decisione, crimen posse esse publicum ipso jure, vel ipso facto. Dicitur publicum ipso jure, quando constat de crimine per Confessionem, vel convictionem delinquentis in judicio, vel per sententiam subsequutam.

Dicitur publicum ipso facto, quando crimen perpetratum est in talibus circumstantiis, ut moraliter loquendo nequeat celari, V. G. Petrus in foro publico pluribus adstantibus occidit Joannem, hic est homicida publicus ipso facto. Ad Casum propositum

R. I. Non est contra justitiam, Joannem per sententiam publicam infamem in uno loco, diffamare in alio, quia non habet jus ad suam famam, quandoquidem infamia sit pars pœnæ criminis à judice inflictæ, neque hujusmodi pœna est irrationabilis, quia servit bono publico.

Attamen sæpè caritas jubet diffamati crimen tacere, dum sententia ad locum alium non pervenit:

venit: sæpè enim vel emendaturus se, vel aliàs grave damnum passurus, rationabiliter postulat famam suam servari.

R. 2. Est contra justitiam, si Joannes præcisè ratione sui facti infamis esset in uno loco, infamare in alio, ad quem notitia criminis non poterat ita facilè pervenire, quia ratione sui delicti non amittit jus ad famam, nisi quantum notoreitas facti postulat; si autem notitia criminis facilè erat perventura ad aliqua loca, & in iis citra injustitiam poterit Joannes diffamari: peccabis autem contra justitiam, si Joannem infamem, qui vel ob diuturnitatem temporis, vel oblivionem eorum, qui fuerunt conscii, vel benè vivendo famam recuperavit, rursus diffames, quia habet jus ad famam præsentem.

CASUS X.

Quomodo agendum cum pœnitente, qui simpliciter dicit: Detraxi famam alterius?

R. Petendum 1. An graviter famam alterius læserit? Si ita: 2. Quoties id fecerit, quot personis? 3. An coram multis? 4. An per impositionem criminis falsi, an veri, sed occulti? His cognitis, admonendus pœnitens de obligatione restituendi damna, si quæ ex detractioe sint secuta, de amovendis damnis fortè secuturis, de reintegranda fama læsa. Si detraxerit ex falso, fateatur se errasse, etiam cum periculo infamiæ,

si aliter fieri non possit; si ex vero, servet modum petitione 14. assignatum.